

teční stížnost věcně jen, pokud namítá, že skutečnosti, rozsudkem uvedené, že schůze účastníků elementárních kursů byly »Večerníkem Rudého Práva« ohlašovány a že se vědělo, že tyto kursy pořádá komunistická strana, nevylučuje, že šlo o tajnou organizaci, to proto, že »tajnou organizaci« po rozumu § 17 zák. na ochranu republiky je nejen organizace, jež se před úřady skrývá, nýbrž i taková organizace, jež vystupuje na veřejnost, avšak předstírá při tom jiný účel, nežli skutečně má. Pokud jde o věcné provádění zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., jest sice s názorem zmateční stížnosti souhlasiti (§ 17 čís. 1, odst. 2 zák. na ochranu republiky, Milota. Zákon na ochranu republiky, str. 72), avšak zároveň zdůrazniti, že rozsudek nezjišťuje, že šlo o organizaci, jež předstírala na venek jiný účel, než skutečně měla, a že stížnost nevyvrací onou námitkou druhý důvod, jež rozsudek pro napadený zprošťující výrok uvádí, že není prokázáno, že bylo účelem řečených kursů podvracet demokraticko-republikánskou formu státu.

Čís. 3848.

Pojem »zpracování« (§ 7 zák. o právu původském ze dne 24. listopadu 1926, čís. 218 sb. z. a n.) předpokládá, že předlohou bylo cizí dílo; zpracování musí se osvědčiti jako výsledek tvůrčí činnosti zpracovatelovy.

Předmětem ochrany podle práva původcovského není látka, myšlenka literárního díla nebo jeho části o sobě, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost zpracovatele jeví se v tom, jak byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována.

Tato činnost musí býti svérázná, osobitá, nezávislá na cizím dílu, třebaš bylo předlohou; cizí dílo nesmí býti zpracovatelem vodítkem, nýbrž jen podkladem pro zcela novou jeho činnost.

»Zpracováním« není pouhá reprodukce díla nebo jeho částí v zastřené formě zkratk, přídavků, přestilisace a jiných podobných změn.

Část díla je chráněna jen, vykazuje-li sama o sobě povahu autorovy samostatné tvůrčí činnosti.

Původcovským zákonem není chráněna myšlenka, fabule (na př. děje z pravěku světa vůbec), ani vědecky ustálené popisy pravěkých tvorů a zvířat, nýbrž jen individuální vytvoření originálního díla z těchto dějů a popisů.

Zánik žalobního práva podle velícího předpisu § 112 odst. druhý tr. ř. a podle § 530 tr. zák. a § 50 zákona o původském právu.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1930, Zm II 413/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 21. října 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem zásahu do původského práva podle § 45 zákona ze dne 24. listopadu 1926, čís. 218 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaného nelze upřítí oprávnění. Napadený rozsudek spokojuje se po stránce objektivní s tím, že odůvodňuje výrok poukazem k »znaleckému posudku«, znějícímu jednomyslně v ten smysl, že »sice celkový plán díla obžalovaného vykazuje jistou obratnost spisovatelskou a didaktickou, že se však způsob, jímž obžalovaný díla soukromého obžalobce použil a zneužil, nesrovnává ani s literární ctí ani s autorským právem a že jest jej označiti za literárně nepřipustný«. K tomu ještě rozsudek cituje z posudku znaleckého, že »posudek uvažuje nejen výslovně shodu jednotlivostí o sobě, nýbrž i jejich zasazení do celku«. Na tomto podkladě buduje soud závěr, že posudek je nejen jasný, nýbrž i úplný, a že proto soudu stačí, poněvadž potvrzuje po stránce literární i odborné přesvědčení, které si učinil i soud podle vlastního zjištění. Více rozsudek nezjišťuje, ani posudek znaleckého sboru, na nějž se soud odvolává, více neobsahuje a nelze zmateční stížnosti upřítí oprávnění, pokud s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká, že v tom, co uvedeno jako obsah rozsudkových důvodů, vůbec nelze spatřovati odůvodnění odpovídající předpisům § 270 čís. 5 a § 281 čís. 5 tr. ř. Zmateční stížnost postrádá právem v rozsudku přesné odůvodnění v tom, které části knihy obžalovaného jsou doslovným opsáním a které části jsou jen »nepatrným přestylisováním« obsahu knihy soukromého obžalobce a proč jsou jen nepatrným přestylisováním. Vše to muselo býti v rozsudku zjištěno a odůvodněno způsobem vyhovujícím zákonu, by mohlo býti zrušovacím soudem zkoumáno, zda nalézací soud dospěl k odsuzujícímu výroku způsobem formálně bezvadným a právně správným. V dosavadní úpravě však rozsudek vůbec nedopouští přezkoumání ve vyšší stolici, ano z něho nevysvítá, která místa soud pokládá za doslovně opsaná (snad jen určité slovní obraty nebo popisy zvířat a t. d.) — a z čeho usuzuje na »nepatrné přestylisování« a kterých míst se to právě týká, neboť i tu mohou se podobati třeba jen zcela ojedinělé věty po stránce stylistické (nebo celá skupina vět buď po stránce stylistické neb v příčině popisů zvířat, líčení určitých výjevů a pod. Tohoto úkolu se nezhostil soud ani poukazem k posudku znaleckému, neboť posudek obsahuje jen konečný závěr, že obžalovaný zasáhl do původského práva obžalobcova, při čemž se ovšem uvádí, že znalecký sbor dospěl k tomuto závěru po zkoumání jednotlivostí a celku, aniž však doložil svůj závěr alespoň jediným určitým místem pozastaveného díla. Vše to vyžadovalo však nejpečlivějšího rozboru a zjištění, neboť nelze si nepovšimnouti toho, že ovšem i část díla, ba i nepatrná jeho část, jako několik vět aneb i jen jediná věta mohou býti předmětem ochrany podle práva původského, avšak nikoli bezpodmíněně a za všech okolností, tou měrou na příklad, že by stylistický obrat byl již zásahem do autorského práva, pokud se objevuje i v jiném díle; jestli část díla chráněná jen, vykazuje-li sama o sobě povahu autorovy samostatné tvůrčí činnosti, a stejně nelze pominouti, že není chráněna autorským zákonem myšlenka, fabule (jako na příklad děje z pravěku světa vůbec), ani

vědecky ustálené popisy pravěkých tvorů a zvířat, nýbrž jen individuální vytvoření originálního díla z těchto dějů, popisů a t. d.

Přesné zjištění, v jakém rozsahu a jakým způsobem vlastně obžalovaný zasahoval do původského práva obžalobcovy, bylo tím důležitější, ano bez něho není myslitelné ani správné a spolehlivé řešení stránky subjektivní. Obhajoba obžalovaného nese se totiž k tomu, že ovšem četl knihu obžalobcovu rok nebo dva roky před tím, než napsal své dílo, že však kromě toho studoval i jinak celou příslušnou literaturu a že celou tuto prostudovanou a promyšlenou látku zpracoval pak nezávisle a samostatně v pozastavené knize. Knihu obžalobcovu prý neměl při psaní svého díla před sebou a nevěděl při psaní svého díla, že snad zasahuje tím, co píše, do cizího díla. Pokud se vůbec výrazy nebo výjevy podobají dílu obžalobcovu, vysvětluje to obžalovaný tím, že obě díla jednají o témže předmětu, o vývoji života na zemi, že obžalovaný i soukromý obžalobce použili pro svou práci stejných vědeckých podkladů a pramenů; že mu mohlo i z četby obžalobcovy knihy leccos utkvěti v paměti, takže případné shody v obou dílech jest vysvětliti náhodou přivoděnou jednak použitím téže vědecké literatury, jednak i tím, že snad podvědomě bylo něco použito z knihy obžalobcovy. Okolnost, že píše o těchže zvířatech, jako soukromý obžalobce, a že popisy týchž tvorů i některých výjevů, o nichž se píše v obou knihách, jsou si podobné, vysvětluje jako nutný, ba samozřejmý důsledek, že ve vědeckých spisech, týkajících se pravěkého života, jsou právě táž předhistorická zvířata a t. d. popsána shodně. S touto obhajobou musel se soud vypořádati a musel za tím účelem uvésti jednotlivá místa, která jsou doslovně opsána, jakož i místa, která jsou opsána téměř doslovně nebo jen s nepatrnými a »zřejmě úmyslnými« obměnami. Nelze zcela pomínouti stanovisko obhajoby, že případné podobnosti objevují se jen asi v 81 řádkách soukromými obžalobci vybraných — tedy v poměrně mizivé části objemné knihy obžalovaného, jsou jen nahodilým zjevem a důsledkem toho, že jde o dvě díla, zpracovavší týž předmět a čerpavší z téže literatury, a bylo povinností soudu, by náležitě odůvodnil a konkrétními skutečnostmi doložil, zda a proč sdílí stanovisko obžaloby a jak se přenesl přes obhajobu obžalovaného. Rozsudek ovšem uvádí, že by alespoň bylo lze obžalovanému přičítati eventuální zlý úmysl (*dolus eventualis*), poněvadž ukazoval svou knihu před vytištěním Dr. Josefu St-ovi, z čehož soud vyvozuje, že obžalovanému, »podle jeho vlastního doznání vzešla alespoň pochybnost o samostatnosti jeho díla«. Leč že obžalovaný dal čísti svou knihu Dr. St-ovi za tím účelem, by ji přezkoumal co do její původnosti, obžalovaný v obhajobě ani nenaznačil, nevyjádřiv se vůbec o příčině, proč dal čísti knihu Dr. St-ovi. Přičítá-li mu rozsudek přes to tento záměr, opírá se o dohad spisy nekrytý. Obhajoba obžalovaného, že se Dr. S. ani nezmínil o tom, že převzal něco odjinud, směřuje zřejmě proti jeho kritice, již se dovolává strana žalující, a o níž se i obžalovaný výslovně zmiňuje. Zda byl průvodní návrh obhájcův správně protokolován čili nic, lze ponechati stranou, neboť je rozhodné, že soud vychází z předpokladu, pro nějž není

v obhajobě obžalovaného opory, a neobstojí proto důvody rozsudku ani ve příčině eventuálního zlého úmyslu. Jiných důvodů rozsudek po stránce subjektivní vůbec neuvádí a je tedy v tomto směru zmatečný podle čís. 5 § 281 tr. ř.

Zmateční stížnost klade kromě toho zvláštní důraz na to, že prý soukromý obžalobce použil jiné literatury při sepsání svého díla tou měrou, že je nelze pokládati za původní dílo literární, chráněné ve smyslu původského zákona. Otázku, zda a do jaké míry původský zákon chrání autora, čerpavšího z cizího díla, netřeba tu řešiti po stránce objektivní, an jest nadevši pochybnost jasný význam tohoto zjevu pro posouzení subjektivního zavinění stěžovatelova. Pokud by totiž bylo jisto, že stěžovatel opsal určitou stať z jiného díla než z díla soukromého obžalobce, a že i soukromý obžalobce čerpal z téhož díla třetího autora, nemohla by takto nahodile vzniklá objektivní podobnost nebo totožnost části díla stěžovatelova s dílem soukromého obžalobce přičítána býti stěžovateli po stránce subjektivní. Ovšem takovouto nahodilou podobnost děl uplatnil stěžovatel ohledně stať obžalobou pozastavených jen co do místa pozastavené knihy, týkajícího se otisku Chirotheria, připomínající lidskou ruku. Touto stať bude se ovšem nalézacím soudu zabývati, ale jinak není příčiny k dalšímu uvažování nebo pátrání, dokud obžalovaný sám nebude s to, by uvedl konkrétní další případy v tomto směru. Do jisté míryaráž další námitka stížnosti, nesoucí se k tomu, že soud řešil formálně a hmotně nesprávně otázku, zda jde o dovolené zpracování knihy obžalobcovy, an obžalovaný hájí důsledně stanovisko, že sice před jedním nebo před dvěma roky četl obžalobcovu knihu, že jí však vůbec nepoužil a že nanejvýše nahodile, podvědomě bylo z tohoto díla převzato několik málo řádků. Leč zpracování pojmově předpokládá, že předlohou bylo cizí dílo, a bude tedy zpravidla potřeby větší a podrobnější znalosti předlohy, než jakou připouští obžalovaný v příčině knihy obžalobcovy. Pokud se týče pojmu zpracování, jest klásti důraz na zákonný požadavek, že se zpracování musí osvědčiti jako výsledek tvůrčí činnosti zpracovatelovy. I tu je si uvědomiti (jak již bylo naznačeno), že předmětem ochrany podle autorského práva není látka, myšlenka literárního díla nebo jeho části o sobě, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost zpracovatele jeví se v tom, jak byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Tato činnost musí býti svérázná, osobitá, nezávislá na cizím díle, třebaže bylo předlohou; cizí dílo nesmí býti zpracovateli vodítkem, nýbrž jen podkladem pro jeho zcela novou činnost. Těchto zásad jest se přesně a přísně držeti, by nebyla pouhá reprodukce díla nebo jeho části v zastřené formě zkratk, přídavek, přestylice a jiných podobných změn zaměněna se zpracováním podle § 7 zákona.

Zda jde v souzeném případě o dílo té či oné povahy, napadený rozsudek neřešil způsobem vyhovujícím zákonu. Odepírá ovšem stěžovatelovu dílu osobitý ráz nového díla původního, leč neuvádí důvody, z nichž dospěl k tomuto závěru, a to ani, pokud zcela povšechně poukazuje na znalecký posudek, poněvadž tento posudek k této otázce určité stano-

visko vůbec nezaujal, tím méně je odůvodnil. Bylo proto zmateční stížností vyhověti, napadený rozsudek v celém rozsahu zrušiti jako zmatečný a za předpokladů § 5 novely k trestnímu řádu již v zasedání nevěřejném vrátiti věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, aniž bylo třeba zmíniti se o důvodu zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř., v kterémžto směru nelze rozhodnutí nalézacího soudu v novém řízení předbíhati. Výslovného zrušení bylo třeba tím spíše, ana ve zmateční stížnosti třebas ne číselně, přece věcně byla učiněna hmotněprávní výtka zániku žalobního práva ohledně stati »zápas o ženu« v kapitole XIII. V tomto směru jest zdůrazniti toto: Soukromí obžalobci, byvše podle § 112 tr. ř. dne 13. července 1928 vyzváni, by podali do čtrnácti dnů spis obžalovací, omezili obžalobu jen na přesný počet míst, určitě označených podle počátečních a konečných slov. Teprve v dodatečném podání ze dne 3. března 1929 byla jimi obžaloba rozšířena na »zápas o ženu« vylíčený v kapitole XIII, a což jest zdůrazniti podle § 290 tr. ř. z moci úřední, třebaže to zmateční stížností uplatňováno nebylo, i na téměř celý obsah kapitol IX, X, XIV a XVI a byl obžalovaný uznán vinným i ve smyslu takto rozšířené obžaloby. Leč tu pochybil nalézací soud, neuvědomiv si význam velícího předpisu druhého odstavce § 112 tr. ř., že se nedodržení čtrnáctidenní lhůty pokládá za ustoupení od obžaloby. Podle tohoto předpisu nastal zánik práva žalobního co do všech míst pozastavené knihy, pokud byly předmětem přípravného vyšetřování, avšak nebyly pojaty do původní obžaloby podané ve čtrnáctidenní lhůtě druhého odstavce § 112 tr. ř. Rozhodným pro rozsah přípravného vyšetřování bude obsah trestního oznámení, na jehož podkladě bude nalézacímu soudu zkoumati, ohledně kterých míst pozastavené knihy nastal zánik práva žalobního podle právních zásad právě vyložených. Pokud by se při tomto zkoumání objevila místa, která byla do rozšířené obžaloby pojata, avšak nebyla pozastavena v trestním oznámení a nebyla proto ani předmětem přípravného vyšetřování, bude soudu nalézacímu uvažovati o případném zániku práva žalobního s hiediska § 530 tr. zák. a § 50 zákona o původském právu, pokud co do těchto míst byla obžaloba podána až po dvouměsíční lhůtě zákonem stanovené.

Čís. 3849.

Organisace po rozumu § 17 čís. 1 zák. na ochr. rep. může býti založena i jednotlivcem (tím, kdo dal popud k její činnosti).

Zákon klade na roveň »založení« organisace činnost toho, kdo sepsal, rozmnožil a rozeslal výzvu k přistoupení k založené již organizaci.

»Tajnou« jest organisace, která se skrývá před veřejností, nebo která sice vystupuje na veřejnost, ale předstírá při tom jiný účel, než skutečně má.

Skutečnost, že organisace nebyla úřadu ohlášena, poukazovala by na to, že šlo o tajnou organizaci jen, kdyby organisace byla spolkem ve smyslu zákona čís. 134/1867 ř. zák. a kdyby povinnost ohlásiti orga-